

2025. g. 3. ceturkšņa novērtējums par ciklisko risku un piemērojamo pretcikliskās kapitāla rezerves normu

2025 | septembris

Pretcikliskā kapitāla rezerve (turpmāk – CCyB (*countercyclical capital buffer*)) ir makrouzraudzības instruments, kurš tiek piemērots ar mērķi stiprināt kredītiestāžu kapitalizāciju, lai krīzē tām būtu laba spēja absorbēt zaudējumus. CCyB norma tiek samazināta vai atcelta, kad riski īstenojas, lai palīdzētu kredītiestādēm turpināt piedāvāt finansējumu tautsaimniecībai, tādējādi mazinot krīžu ilgumu un ietekmi.

Saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 35.⁵ pantu Latvijas Banka reizi ceturksnī novērtē ciklisko risku un, ja nepieciešams, nosaka vai korigē CCyB normu, kas attiecināma uz kredītiestāžu riska darījumiem, kuri noslēgti ar Latvijas Republikas rezidentiem. Katru ceturksni Latvijas Banka publicē novērtējumu par ciklisko risku un CCyB normu. Ja CCyB normu nav jāmaina, spēkā saglabājas iepriekšējais lēmums par CCyB normu.

2023. gada 18. decembrī Latvijas Bankas padome lēma uzsākt īstenot pozitīvas neitrālas CCyB pieeju. Saskaņā ar šo pieeju CCyB norma tiek uzturēta pozitīvā bāzes līmenī jau standarta risku apstākļos jeb finanšu cikla neitrālajā fāzē, kad cikliskais risks nav ne paaugstināts, ne arī būtiski pazemināts. Latvijas Banka par piemērotu CCyB normas bāzes līmeni ir atzinusi 1 %. Saskaņā ar Latvijas Bankas padomes 2023. gada 18. decembra lēmumu ar 2025. gada 18. jūniju spēkā ir 1 % CCyB norma.

Cikliskajam riskam pieaugot, CCyB norma ir palielināma proporcionāli riska intensitātei jau no bāzes normas. Tādējādi CCyB kopējo prasību veido bāzes norma un cikliskā komponente, kura tiek novērtēta katru ceturksni. Krīzes apstākļos, kā arī atjaunošanās periodā pēc krīzes CCyB norma var tikt samazināta vai atcelta.

Atbilstoši 2025. gada 3. ceturkšņa cikliskā riska novērtējumam **Latvijas Banka nolemj nepalielināt CCyB ciklisko komponenti.**

Spēkā saglabājas 2023. gada 18. decembrī pieņemtais Latvijas Bankas lēmums par piemērojamo CCyB normu.

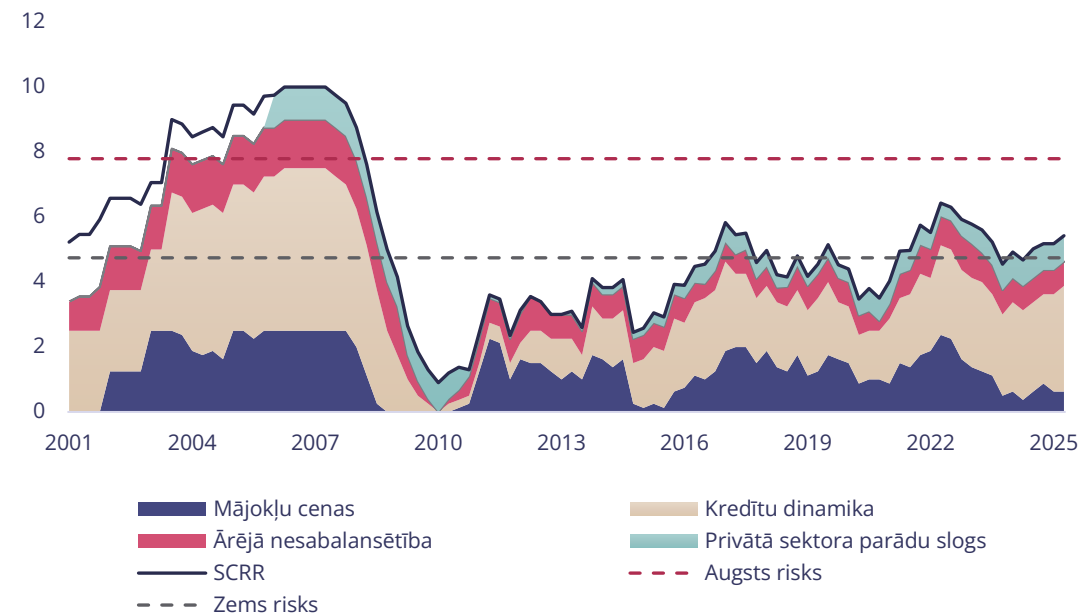
Cikliskais riska līmenis Latvijā kopumā vērtējams kā zems, taču vērojamas agrīnas tā pieauguma pazīmes.

Iekšzemes kreditēšanas aktivitāte ir būtiski pieaugusi, taču privātā nefinanšu sektora parādu līmenis joprojām saglabājas zems.

Aktivitāte nekustamā īpašuma tirgū kopumā atrodas mērena pieauguma fāzē un ir nevienmērīga dažādos tirgus segmentos. Algu pārmaiņu tempam pārsniedzot mājokļu cenu vidējo pieaugumu, mājokļu pieejamība turpina pieaugt.

Iekšzemes tautsaimniecības izaugsme uzlabojas, taču tā joprojām ir pieticīga. Tostarp privātais patēriņš ir vājš, bet investīciju kāpumu lielā mērā ietekmē valdības investīcijas. Tautsaimniecības attīstību būtiski ietekmē nenoteiktība ārējā vidē, patērētāju un investoru noskaņojums, kā arī valdības izdevumu politika.

Saliktais cikliskā riska rādītājs (SCRR)

Saliktais cikliskā riska rādītājs (SCRR) 2025. gada 2. ceturksnī sasniedza 5.4 punktus, kas ir neliels pieaugums salīdzinājumā ar 5.2 punktiem 2024. gada 4. ceturksnī. SCRR atrodas nedaudz virs vidēja riska intervāla apakšējās robežas.

Detalizētāk par SCRR sk. Latvijas Bankas [2025. gada Finanšu stabilitātes pārskatā](#).

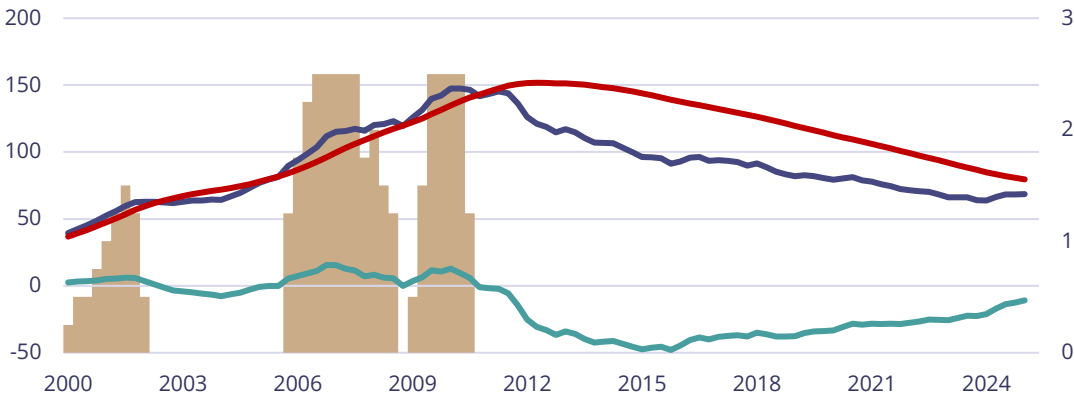
Privātā nefinanšu sektora kredītu atlikuma un IKP attiecības novirze no ilgtermiņa tendences turpina sarukt, taču joprojām ir negatīva gan saskaņā ar standartizēto, gan papildu kredītu definīciju. **CCyB normas orientieris ir 0 %.**

	Kredītu standartizētā definīcija 2025. gada 1. cet.	Kredītu papildu definīcija 2025. gada 2. cet.
Kredītu un IKP attiecība (%)	68.5	32.4
Kredītu un IKP attiecības novirze no tendences (pp)	-11.0	-2.9
CCyB etalonnorma (% no TREA)	0	0

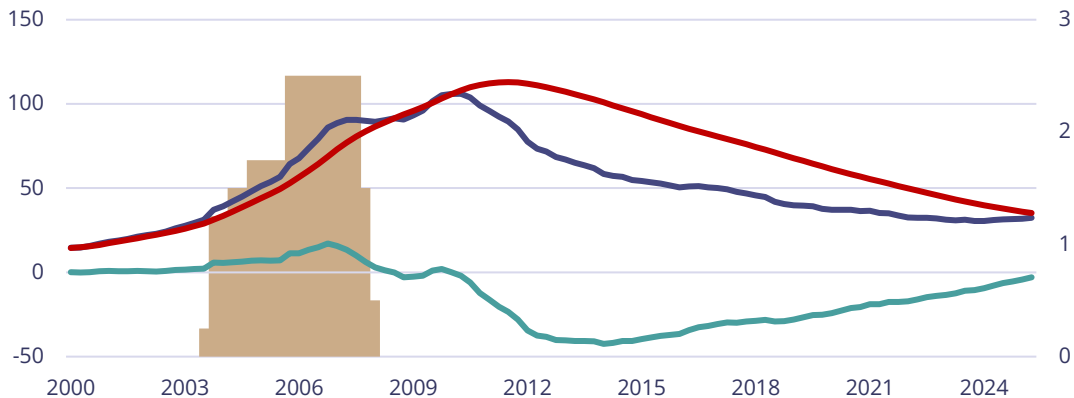
Standartizētā kredītu definīcija – nefinanšu sabiedrību (turpmāk – NFS) un māsaimniecību saistības pret kredītiestādēm, kā arī to aizņēmumi no nebanku finanšu institūcijām vai citām NFS.

Papildu kredītu definīcija – kredītiestāžu NFS un māsaimniecībām izsniegtie kredīti un uzpirktie parāda vērtspapīri un kredītiestāžu līzinga meitas sabiedrību izsniegtie aizdevumi.

Standartizētā kredītu un IKP attiecības novirze

Papildu kredītu un IKP attiecības novirze

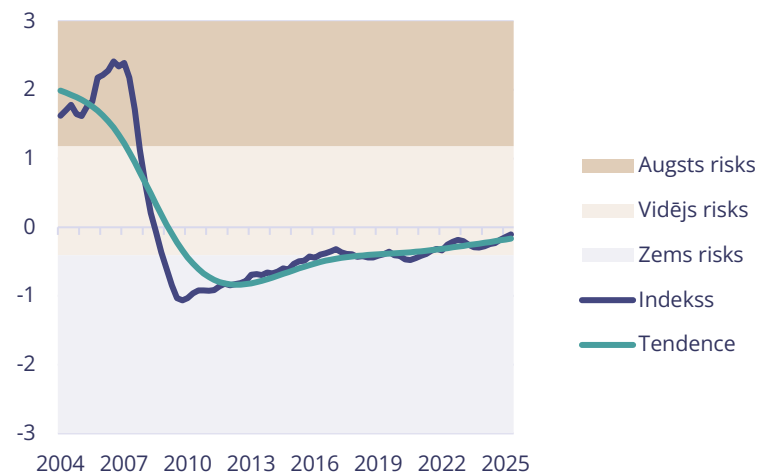
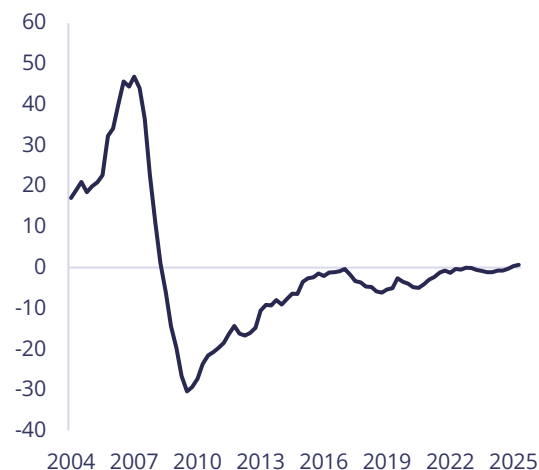
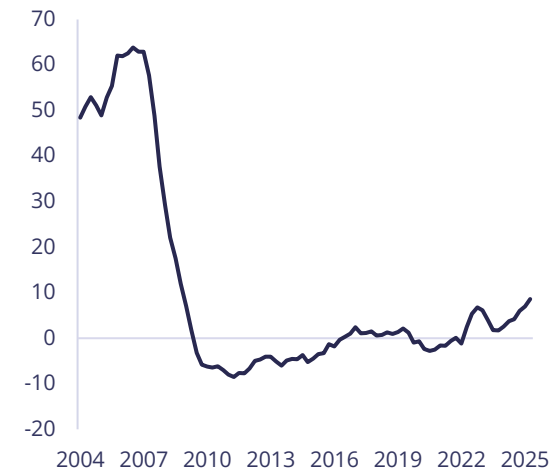
CCyB etalonnorma (% no TREA, labā ass)

Kredītu un IKP attiecība (%)

Kredītu un IKP attiecības tendence (%)

Novirze no tendences (pp)

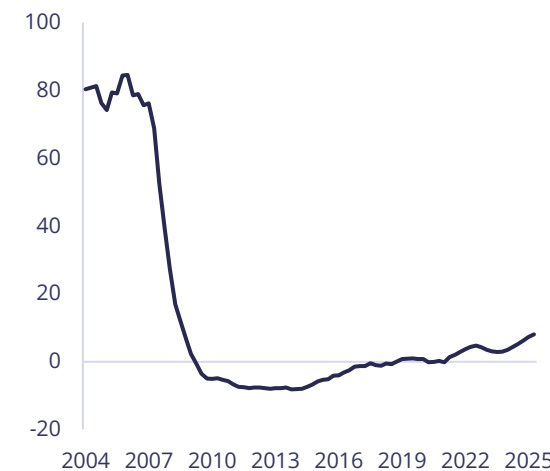
Kreditēšanas attīstības indekss

Banku kredītu (ietverot līzingu kredītus) un
7 gadu vidējā IKP attiecības gada pārmaiņas, ppMājsaimniecībām un NFS izsniegto banku kredītu*
(ietverot līzingu kredītus) gada pieauguma temps, %

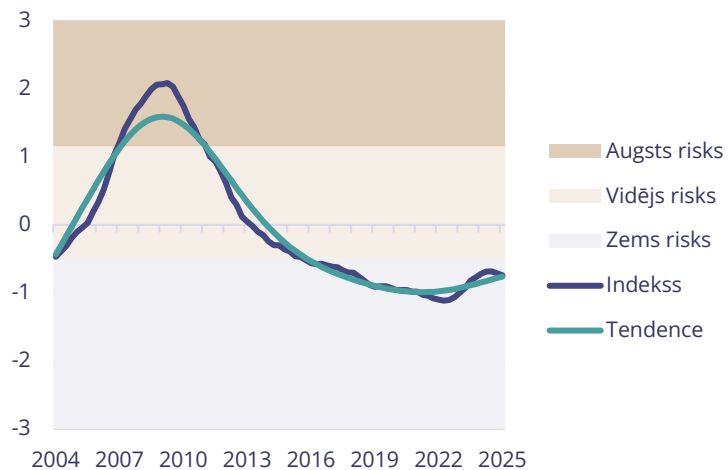
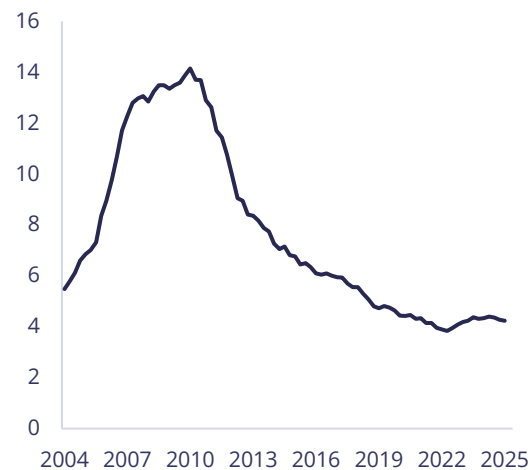
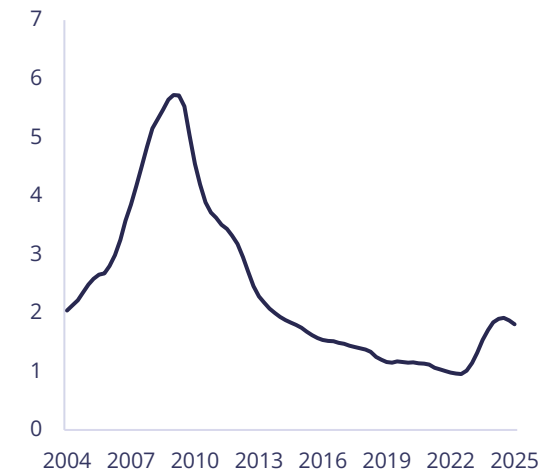
Iekšzemes kreditēšana turpina aktivizēties. 2025. gada 2. ceturksnī un jūlijā mājsaimniecībām un NFS izsniegto kredītu* atlikums gada izteiksmē pieauga par attiecīgi 9.4 % un 11.8 % (t.sk. mājsaimniecībām – par attiecīgi 8.1 % un 8.6 %, bet NFS – par 10.9 % un 15.3%).

Kreditēšanas izaugsmi veicina gan augošs pieprasījums no mājsaimniecībām un NFS, ko stimulē procentu likmju samazināšanās un atliktā pieprasījuma realizācija, gan aktīvāks kredītu piedāvājums no kredītiestādēm. Piedāvājumu stimulē 2024. gadā pieņemtais Solidaritātes iemaksas (SI) likums, kas motivē kredītiestādes palielināt kreditēšanas apjomu, lai saņemtu iemaksas atlaidi.

Tomēr kreditēšanas turpmāko attīstību joprojām ierobežo augstā nenoteiktība, aizņēmēju piesardzība un ģeopolitiskie riski. Neraugoties uz pašreizējo izaugsmi, pēc SI piemērošanas perioda beigām kreditēšanas piedāvājums var apsīkt.

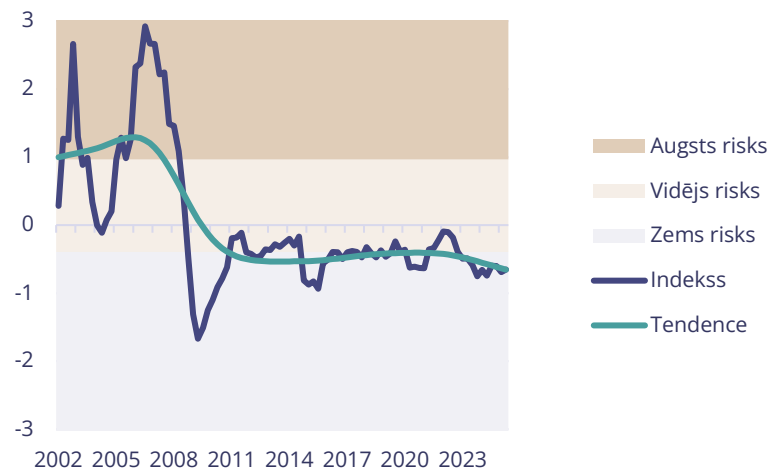
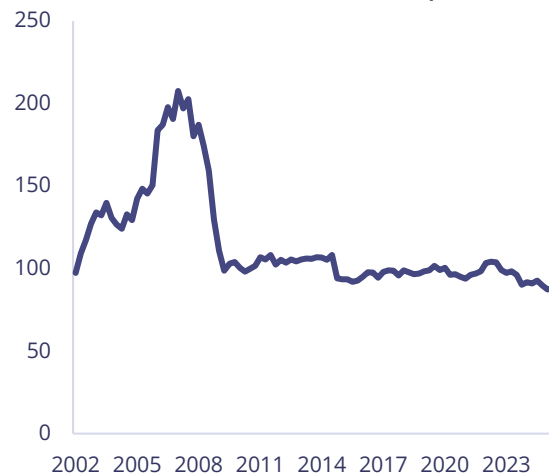
Mājsaimniecībām izsniegto banku kredītu*
gada pieauguma temps, %

Privātā sektora parāda sloga indekss

Mājsaimniecību un NFS parāda apkalpošanas
rādītājs, %Mājsaimniecību un NFS gada procentu
maksājumu attiecība pret IKP, %

Privātā nefinanšu sektora parāds joprojām ir zems. Līdz ar pakāpenisku procentu likmju sarukumu arī privātā nefinanšu sektora kredītu procentu maksājumu un IKP attiecība nedaudz mazinājusies. Aizņēmēju finansiālā noturība saglabājas laba.

Īpašumu cenu pārvērtēšanas indekss

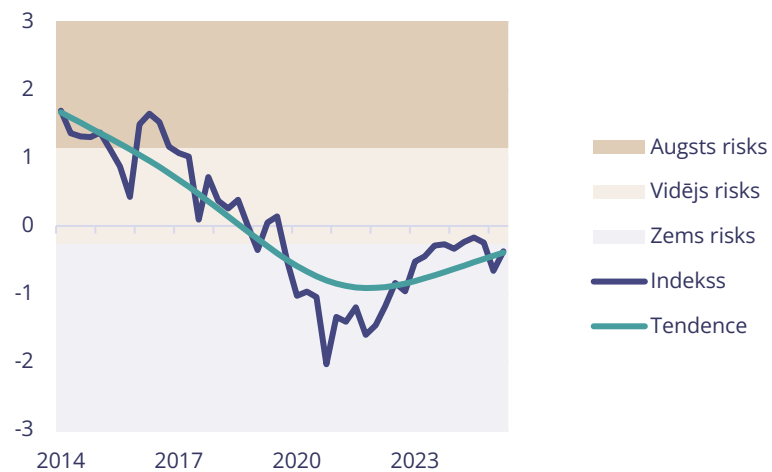
Mājokļa cenu indeksa attiecība pret vidējās
neto darba samaksas indeksu, 2010 = 100Mājokļa cenu indeksa gada pieauguma
temps, %

Aktivitāte nekustamā īpašuma tirgū kopumā ir mērena. Tā pieaug mājokļu segmentā, īpaši darījumos ar jaunajiem dzīvokļiem, bet sarūk zemes īpašumu segmentā. 2025. gada 2. ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, kopējais nekustamā īpašuma iegādes darījumu skaits samazinājās par 3.1 %, tostarp zemes iegādes darījumu skaits saruka par 15.0 %, bet darījumi mājokļu segmentā pieauga par 9.0 %. Darījumi ar jaunajiem dzīvokļiem pieauga strauji (par 40.8 %), taču absolūtā izteiksmē darījumu skaits šajā segmentā ir samērā neliels. Vienlaikus darījumi ar sērijveida dzīvokļiem, kas joprojām veido lielāko mājokļu tirgus daļu, pieauga par 3.9 %.

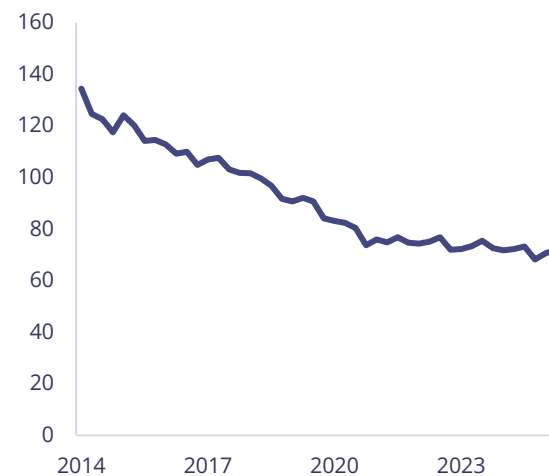
Mājokļu pieejamība turpina uzlaboties. Stabils algu pieaugums, kā arī nesenais procentu likmju kritums ir sekmējis mājāsaimniecību maksātspējas uzlabošanos. Vienlaikus **mājokļu cenu kāpums saglabājas mērens.**

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2025. gada 2. ceturksnī mājokļu cenas kopumā pieauga par 6.7 % salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu. Tostarp jauno mājokļu cenas šajā periodā bija tikai par 1.2% augstākas nekā pirms gada, un par 3.1% augstākas nekā ceturksni iepriekš. Datus par jauno mājokļu cenu vidējo līmeni ietekmē relatīvi neliels darījumu skaits un nehomogēnais piedāvājums šajā segmentā. Saskaņā ar nekustamā īpašuma tirgus kompānijas "Latio" datiem sērijveida dzīvokļu cenas 2025. gada 2. ceturksnī pieauga tikai par 1.3% gadā.

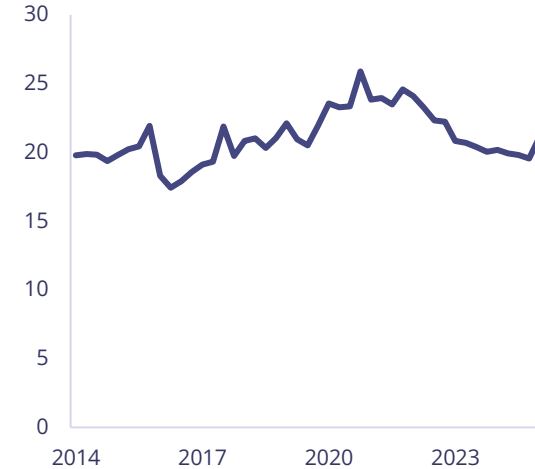
Banku bilanču noturības indekss

Iekšzemes kredītu un noguldījumu attiecība, %

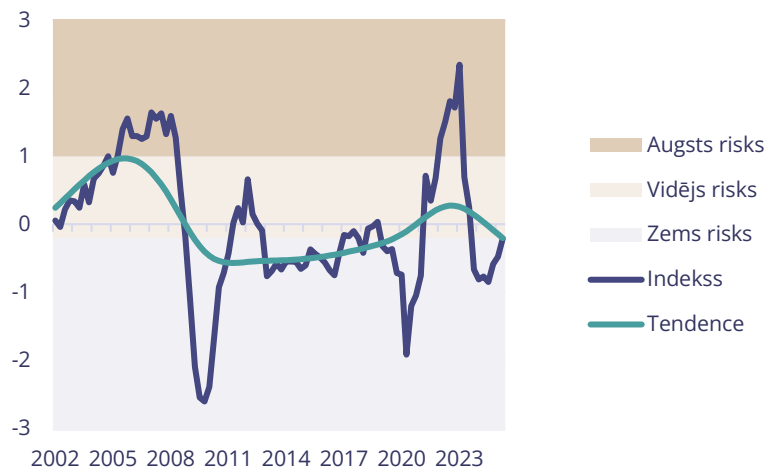

Pirmā līmeņa pamata kapitāls (CET1), %

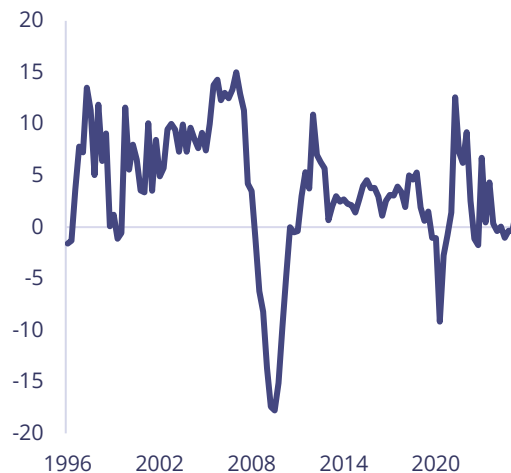

Banku bilanču noturības rādītāji – banku kapitalizācija, kā arī pelnītspēja, aktīvu kvalitāte – ir ļoti labi. Banku kredītu un depozītu attiecība saglabājas stabili zema.

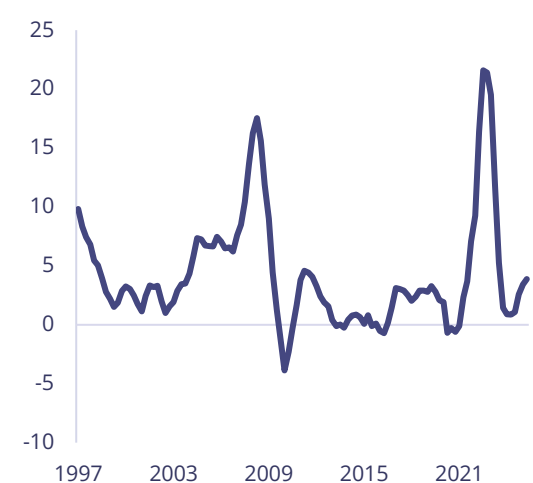
Makroekonomiskās vides indekss

Reālā IKP gada pieauguma temps, %

SPCI* gada pieauguma temps, %

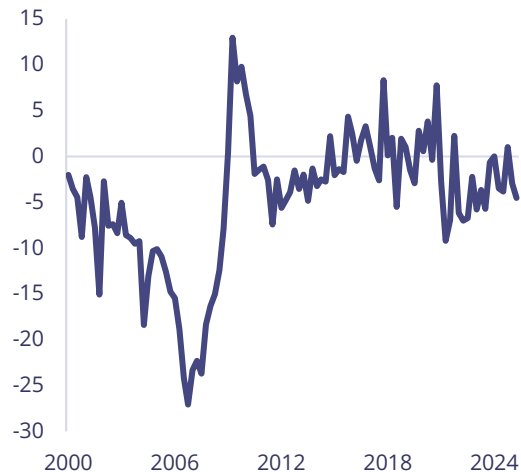
Tautsaimniecības izaugsme uzlabojas, taču joprojām ir vāja. 2025. gada 2. ceturksnī Latvijas IKP pieauga par 0.4% salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni un par 0.6% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (sezonaļi koriģēti dati).

Investīciju aktivitāte ir spēcīga. To veicina ES fondu projektu īstenošana, tostarp "Rail Baltica" un infrastruktūras attīstība. Privātais patēriņš joprojām ir vājš. Neskatoties uz iedzīvotāju ienākumu pieaugumu – reālie izdevumi stagnē, bet uzkrājumi turpina augt.

Tautsaimniecības attīstību turpinās ietekmēt nenoteiktība ārējā vidē, patērētāju un investoru noskaņojums, kā arī valdības izdevumu politika, kur paredzami augoši izdevumi aizsardzībai.

Inflācija saglabājas noturīga. Šā gada augustā, salīdzinot ar 2024. gada augustu, patēriņa cenu vidējais pieaugums Latvijā bija 4.1%. Inflācijas prognoze 2025. gadam palielināta līdz 3.4 %, ņemot vērā straujāku, nekā iepriekš prognozēts, pārtikas un pakalpojumu cenu kāpumu.

Tekošā konta attiecība pret IKP, %**2025. gada 2. ceturksnī tekošā konta deficīts sasniedza 4.5 % no IKP.**

Būtiskākais deficīta veidošanās iemesls bija preču eksporta sarukums, ko savukārt negatīvi ietekmēja vājš ārējais pieprasījums un valūtas svārstības dažos tirgos.

EURIBOR pieaugums kopš 2022. gada ir tieši ietekmējis maržas samazinājumu, jo kredītu kopējā likme pieauga mazāk kā Euribor apstākļos, kad arī banku finansējuma izmaksas nepieauga tik strauji kā EURIBOR.

Pēdējo divu gadu laikā maržas mazināšanos ietekmēja arī politikas pasākumi strukturāli vājās konkurences banku sektorā veicināšanai, atvieglojot mājāsaimniecību pārkreditēšanās iespējas.

Starpība starp banku mājāsaimniecībām no jauna izsniegto mājokļa kredītu procentu likmi un 6 mēnešu EURIBOR, pp